

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. rugpjūčio 26 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-346
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2020 m. gegužės 12 d. įvyko eismo įvykis (toliau – įvykis), kurio metu buvo sugadintas pareiškėjai priklausantis automobilis „Audi A6“ (toliau – automobilis). Pareiškėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) 13 straipsnio 1 dalimi, draudikui, apdraudusiam įvykio kaltininko civilinę atsakomybę, pateikė pretenziją dėl padarytos žalos.

Draudikas pareiškėją 2020 m. gegužės 14 d. informavo, kad per įvykį automobiliui padarytų sugadinimų būtinos remonto išlaidos (be PVM) yra 1 000,17 Eur. Pareiškėja, nesutikdama su draudiko apskaičiuotos žalos dydžiu, 2020 m. gegužės 19 d. draudikui pateikė UAB „Kauno nepriklausomų ekspertų biuras“ parengtą automobilio vertinimo ataskaitą (toliau – Ataskaita). Ataskaitoje nurodyta, kad automobilio remonto išlaidos sudaro 1 760,14 Eur.

Draudikas, gavęs Ataskaitos duomenis, kreipėsi į tris remonto įmones: UAB „Delonas“, UAB „Žėrutis“ ir UAB „Autobroliai“, prašydamas apskaičiuoti įvykio metu automobiliui padarytų sugadinimų būtinas remonto išlaidas. Draudikas, gavęs remonto įmonių sudarytas automobilio remonto sąmatas, pagal automobilio remonto išlaidų vidurkį perskaičiavo dėl įvykio padarytą žalą ir nustatė, kad vidutinės automobilio remonto išlaidos yra 1 336,88 Eur.

Pareiškėja, nesutikdama su draudiko nustatytu žalos dydžiu, prašyme nagrinėti vartojimo ginčą nurodė, kad draudikas, apskaičiuodamas automobilio detalių keitimo išlaidas, nesivadovavo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos (toliau – Instrukcija) 36 ir 37 punktų bei „transporto priemonių vertinimo metodikos“ nuostatomis. Pareiškėjos teigimu, minėti teisės aktai nustato, kad keičiamų automobilio detalių kainos turi būti apskaičiuotos pagal originalių detalių kainas, tačiau automobilio remonto išlaidos buvo apskaičiuotos pagal naudotų detalių keitimo išlaidas. Pareiškėja teigė, kad minėtų turto vertinimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos yra privalomos draudikams, administruojantiems įvykius pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (toliau – TPVCPD) sutartis. Remdamasi nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėja draudikui kėlė reikalavimą išmokėti papildomą draudimo išmoką, kad būtų atlygintos visos turto vertintojo nustatytos automobilio atkūrimo išlaidos.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi nurodė, kad gavęs Ataskaitą 2020 m. gegužės 20 d. kreipėsi į pareiškėją, prašydamas pateikti turto vertintojo padarytas sugadinto automobilio nuotraukas. Įvertinus 2020 m. gegužės 21 d. gautas nuotraukas, buvo nustatyta, kad „nepriklausomam vertintojui buvo pateiktas išardytas automobilis bei atlikta ratų geometrijos patikra ir užfiksuoti papildomi defektai (kronšteinai, rūko žibintas ir kiti)“. Draudikas nurodė, kad automobilio „ratų geometrijos patikra ir reguliavimas buvo įtrauktas tiek draudiko eksperto sąmatoje, tiek trijų draudiko užklaustų servisų sąmatose. Draudiko eksperto sąmatoje nebuvo įtrauktas priekinio kairiojo ratlankio dažymas todėl, kad

įvykio metu apgadinimas prie ratlankio ventilio buvo nežymus įbraukimas (~1cm), o nuotraukose matomi seni ženklėsi apgadinimai, nesusiję su 2020-05-12 eismo įvykiu. Papildomos nepriklausomo eksperto darytos vidinių nematomų iš išorės dalių nuotraukos buvo gautos 2020-05-21, todėl matomi papildomi apgadinimai buvo įtraukti į draudiko užklaustų servisų pateiktas sąmatas." Draudikas nurodė, kad įvykio metu transporto priemonei padarytą 1 336,88 Eur žalą apskaičiavo pagal transporto priemonės remonto išlaidų vidurkį, tai atitinka teisės aktų reikalavimus ir suformuotą teismų praktiką. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas pabrėžė, kad neturi pagrindo keisti priimto sprendimo dėl draudimo išmokos dydžio.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas vertina pateiktus įrodymus ir tuo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko nustatytos žalos, apskaičiuotos pagal remonto įmonių nustatytų būtinų automobilio remonto išlaidų vidurkį, dydžio.

Dėl teisės aktų, draudikui administruojant žalas pagal TPVCAPD sutartį, taikymo

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, svarbu pažymėti tai, kad TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas *draudikas*, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas *draudikas*, vadovaudamasis atsakingo draudiko įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktomis šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, pažymėtina, kad žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos *būtinios turto remonto išlaidos* (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinias remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinios remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjos pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi aukštesnę įrodomąją galią nei kiti žalos administravimo byloje esantys įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau buvo minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Nagrinėjamu atveju pareiškėja, draudikui keldama reikalavimą išmokėti papildomą draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Ataskaitos duomenis, rėmėsi aplinkybėmis, kad draudikas (skirtingai nei turto vertintojas) nesivadovavo turto vertinimą

reglamentuojančiais teisės aktais, kurie, pareiškėjos teigimu, yra privalomi draudikui. Pareiškėja neginčijo draudiko nustatytos žalos apimties (t. y. neginčijo draudiko pateiktose remonto sąmatose nurodytų remontuojamų defektų kiekio atitikties Ataskaitoje nurodytų sugadinimų, kurių atkūrimo vertę nustatė vertintojas, kiekiui). Tačiau pareiškėja teigė, kad draudikas, apskaičiuodamas automobilio detalių keitimo išlaidas, nepagrįstai nesivadovavo Instrukcijos 36 ir 37 punktais, kuriuose nustatyta, kad pagrindiniai atsarginių dalių kainų šaltiniai – tai Europos šalyse naudojami atsarginių dalių kainų ir laiko normatyvų katalogai (EUROTAX, MITCHELL), kompiuterinės duomenų bazės (EUROTAX, AUDATEX, DAT) ir kita šalyje įteisinta informacinė medžiaga. Jeigu atsarginių dalių kainų neįmanoma nustatyti minėtu būdu, taikomos vidutinės konkrečių transporto priemonių gamintojų įgaliotų atstovų Lietuvoje atsarginių dalių kainos.

Vertinant pareiškėjos argumentus dėl turto vertinimą reglamentuojančių teisės aktų privalomumo, atkreiptinas dėmesys į tai, kad draudikui, administruojančiam žalas pagal TPVCAPD sutartis, reikšmingi yra Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Tarnyba), kuri vykdo teisės aktais pavestas funkcijas turto ir verslo vertinimo veiklos priežiūros srityje, 2017 m. vasario 21 d. parengti išaiškinimai „Dėl kelių transporto priemonių vertinimo specialiųjų taisyklių taikymo“. Minėtame dokumente nurodyta, kad žalos nustatymas yra *draudikų* prerogatyva ir, nustatydami žalą, draudikai privalo vadovautis Taisyklių 13 ir 15 punktuose įtvirtintomis automobilio būtinųjų atkūrimo išlaidų apskaičiavimo sąlygomis. Transporto priemonės vertintojas, atlikdamas neprivalomąjį transporto priemonės vertinimą (rinkos vertės nustatymą) užsakovo pageidavimu, taip pat atlikdamas privalomąjį transporto priemonės vertinimą (t. y. turto arba verslo vertinimą, atliekamą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais atvejais, siekiant užtikrinti viešuosius interesus), turi teisę nustatyti Taisyklėse nurodytas vertes. Svarbu pažymėti, kad transporto priemonės rinkos ir likutinės verčių apskaičiavimas reglamentuotas Taisyklių 14 punkte: minėtos vertės yra apskaičiuojamos transporto priemonės sunaikinimo (kai transporto priemonę ekonomiškai nėra tikslinga remontuoti) atveju.

Šiame Tarnybos parengtame dokumente taip pat pabrėžiama, kad tuo atveju, kai transporto priemonės vertinimas atliekamas pagal TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies nuostatas (kai per 3 darbo dienas nuo nukentėjusio trečiojo asmens rašytinio pranešimo apie eismo įvykį gavimo dienos draudiko įgaliotas asmuo neatlieka per eismo įvykį sugadintos transporto priemonės apžiūros), vertintojas turi rengti turto vertinimo ataskaitą, o ne žalos skaičiavimus ar ekspertizės aktą. Rengiant tokio pobūdžio ataskaitas, be kitų teisės aktų, turi būti vadovaujamosi Instrukcijos, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertės nustatymo tvarkos (toliau – Tvarka) bei Turto ir verslo vertinimo metodikos nuostatomis.

Todėl, remiantis Tarnybos pateiktais išaiškinimais, darytina išvada, kad draudikas, pagal TPVCAPD sutartį apskaičiuodamas žalą dėl eismo įvykio ir nustatydamas eismo įvykio metu sugadinto automobilio būtinąsias remonto išlaidas, privalo vadovautis Taisyklių 13 ir 15 punktų nuostatomis. Pareiškėjos nurodyti turto vertinimą reglamentuojantys teisės aktai yra privalomi tik transporto priemonių verčių nustatymą atliekantiems turto vertintojams, o ne žalas pagal TPVCAPD sutartis administruojantiems draudikams. Be to, nei draudimo teisinius santykius reglamentuojančiame Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme (toliau – Draudimo įstatymas), nei specialiaame TPVCAPD teisiniams santykiams taikomame įstatyme – TPVCAPDĮ, nėra įtvirtinta, kad draudikai, apskaičiuodami transporto priemonei dėl eismo įvykio padarytą žalą, privalo vadovautis turto ir verslo vertinimą reglamentuojančiais teisės aktais. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad pareiškėja nepagrįstai teigia, jog draudikas, pagal Taisyklių 13 ir 15 punktus apskaičiuodamas žalos dydį, privalėjo vadovautis Instrukcijos 36 ir 37 punktais.

Vis dėl to, pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju draudiko taikytas žalos dydžio apskaičiavimo būdas neprieštarauja Instrukcijos ir Tvarkos nuostatomis. Remiantis Tvarkos 10 punktu ir Instrukcijos 34 punktu, transporto priemonių remonto išlaidos – tai išlaidos, būtinos atkurti apgadintą transporto priemonę iki buvusios prieš apgadintą techninės būklės bei eksploatacinių savybių, jos apskaičiuojamos vadovaujantis atkuriamosios vertės metodu, kurio pagrindas yra skaičiavimai, kiek kainuotų atkurti esamos fizinės būklės ir esamų eksploatacinių bei naudingumo savybių objektus pagal vertinimo metu taikomas technologijas bei kainas (vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį,

ir vadovaujantis gamyklų gamintojų rekomenduojamais laiko normatyvais). Remiantis nurodytomis nuostatomis, darytina išvada, kad Tvarkoje ir Instrukcijoje įtvirtinti transporto priemonių atkūrimo išlaidų nustatymo principai iš esmės atitinka Taisyklių 15 punkto nuostatas dėl būtinų remonto išlaidų atlyginimo bei apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį. Be to, atkreiptinas dėmesys, kad draudiko pateiktos remonto įmonių sąmatos, kurių pagrindu buvo apskaičiuotos vidutinės būtinės automobilio remonto išlaidos, buvo sudarytos vadovaujantis Instrukcijos 36 punkte nurodyta kompiuterine duomenų baze AUDATEX (t. y. sudarytos vadovaujantis Instrukcijos 36 punkte nurodyta licencijuota žalų vertinimo programa). Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo teigti, kad draudiko atliktas žalos dydžio apskaičiavimas prieštarauja Instrukcijoje įtvirtintoms transporto priemonių atkūrimo išlaidų apskaičiavimo nuostatomis.

Dėl pareiškėjos reikalavimo keičiamų detalių atkūrimo išlaidas apskaičiuoti pagal originalių detalių kainas pagrįstumo

Vertinant pareiškėjos argumentus, kad automobilio detalių keitimo išlaidos turėjo būti apskaičiuotos pagal originalių detalių kainas, svarbu pažymėti, kad, kaip minėta, Taisyklių 15 punkte nustatyta, kad apskaičiuodamas būtinašias automobilio remonto išlaidas, draudikas, be kitų išlaidų, turi nustatyti *keičiamų dalių vertę (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo)*, jei dėl eismo įvykio sugadintų automobilio detalių nėra galimybės remontuoti, o jas privaloma keisti. Todėl, remiantis Taisyklių 15 punktu, darytina išvada, kad į automobilio nuvertėjimą dėl eksploataavimo atsižvelgti būtina, nes žalos atlyginimu siekiama sugadinto turto vertę atkurti iki tos, kuri buvo prieš teisės pažeidimą. Dėl to turi būti atlyginama ne visa naujų keičiamų detalių vertė, o jos dalis, nes buvo sugadintos ne naujos detalės, o jau atitinkamai susidėvėjusios (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 2000 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. 27 patvirtinta Teismų praktikos taikant įstatymus dėl atlygintinos turtinės žalos, padarytos eismo įvykio metu, apibendrinimo apžvalga).

Kadangi TPVCAPD priklauso nuostolių draudimo rūšiai (Draudimo įstatymo 91 straipsnio 4 dalis), todėl jo tikslas yra kompensuoti nukentėjusio trečiojo asmens patirtus realius nuostolius. Atsižvelgiant į TPVCAPD sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse įgyvendinamą Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. kovo 19 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018, konstatavo, kad visiškas nuostolių kompensavimo principas reikalauja, jog asmeniui padaryta žala, kiek tai objektyviai įmanoma, *būtų nustatyta ne standartizuotu, bet individualiu būdu*. Kasacinio teismo vertinimu, nėra teisinio pagrindo TPVCAPD ir Taisyklių nuostatas, reguliuojančias žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo tvarką, aiškinti kaip įtvirtinančias tam tikras įstatymo nustatytas įrodinėjimo priemones ir specifiskai susiaurinančias įrodinėjimo priemonių mastą, kai žalos atlyginimo dydis yra nustatomas pagal TPVCAPD taisykles. Tai reiškia, kad, kilus ginčui dėl draudimo išmokos dydžio (žalos dydžio) tarp asmens, reikalaujančio išmokėti draudimo išmoką, ir draudiko, apdraudusio TPVCAPD, draudimo išmokos dydis (žalos dydis) kiekvienu konkrečiu atveju turi būti įrodinėjamas remiantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatytais įrodinėjimo taisyklėmis ir leistiniais įrodymais.

Todėl, remiantis kasacinio teismo suformuota TPVCAPD teisinius santykius reglamentuojančių teisės aktų aiškinimo praktika, pažymėtina, kad Taisyklių 15 punkte įtvirtinta automobilio keičiamų detalių išlaidų apskaičiavimo sąlyga visada turi būti taikoma įvertinus individualias žalos nustatymo aplinkybes ir konkrečius žalos dydžio bei automobilio remonto išlaidų apskaičiavimo duomenis. Lietuvos banko vertinimu, Taisyklių 15 punkto nuostatos neturi būti aiškinamos vien tik remiantis pažodiniu Taisyklių 15 punkto sąlygų teksto aiškinimu, jos turi būti aiškinamos ir taikomos atsižvelgiant į TPVCAPD tikslą kompensuoti nukentėjusio trečiojo asmens patirtus realius nuostolius, nepažeidžiant šio asmens teisės į teisingą žalos atlyginimą, kuriuo turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį, nepatiriant papildomų išlaidų dėl nuo nukentėjusio

trečiojo asmens nepriklausančių priežasčių (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje e3K-3-81-1075/2018; 2016 m. vasario 29 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-7-43-706/2016; 2009 m. rugsėjo 30 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2009; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. sausio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje 3K-3-3/2011; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo reglamentavimo ir teismų praktikos apžvalga Nr. AC-34-1 (Teismų praktika Nr. 34).

Atsižvelgiant į Taisyklių 15 punkte įtvirtintas būtinųjų išlaidų apskaičiavimo atkuriamosios vertės metodu sąlygas ir į TPVCAPD kompensacinę paskirtį, vadovaujantis kasacinio teismo išaiškinimais dėl skirtingų žalos nustatymo metodų ir žalos dydžio įrodinėjimo priemonių taikymo, darytina išvada, kad keičiamų detalių vertė gali būti nustatoma ne vien tik pagal keičiamų originalių detalių (išskaičiuojant jų nusidėvėjimo sumą) kainas, bet ir pagal kitus įrodymus (pvz., neoriginalių ir dėvėtų detalių kainas) bei taikant kitus keičiamų detalių vertės nustatymo metodus, kuriuos taikant būtų pasiektas TPVCAPD tikslas – garantuoti visišką nukentėjusio trečiojo asmens patirtų nuostolių atlyginimą, kiek tai leidžia privalomąjį civilinės atsakomybės draudimą reglamentuojančios taisyklės.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad draudiko sprendimas detalių keitimo išlaidas apskaičiuoti pagal naudotų automobilių detalių kainas atitinka TPVCAPD sutarties kompensacinę paskirtį ir neprieštarauja Taisyklių 15 punkte (kuris turi būti taikomas, draudikui apskaičiuojant žalą) įtvirtintoms keičiamų dalių vertės nustatymo sąlygoms.

Dėl draudiko apskaičiuoto žalos dydžio pagrįstumo

Kaip minėta, pareiškėja, remdamasi Ataskaitos duomenimis, draudikui kėlė reikalavimą išmokėti papildomą draudimo išmoką, visiškai atlyginančią turto vertintojo nustatytas automobilio atkūrimo išlaidas – 1 760,14 Eur. Draudikas, siekdamas nuginčyti Ataskaitos duomenis, vadovaujasi remonto įmonių UAB „Delonas“, UAB „Žėrutis“ ir UAB „Autobroliai“ pateikta informacija apie transporto priemonės automobilio remonto kainas.

Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Delonas“ nurodė, kad automobilį suremontuotų už 1 447,93 Eur (be PVM); UAB „Žėrutis“ – už 1 221,28 Eur (be PVM); UAB „Autobroliai“ – už 1 341,42 Eur (be PVM).

Draudiko pateiktos nurodytų remonto įmonių sudarytos remonto sąmatos patvirtina, kad automobilio atkūrimo iki būklės, buvusios prieš įvykį, išlaidos nesiekia turto vertintojo nustatytų automobilio remonto išlaidų. Taigi, remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, negalima teigti, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio remonto išlaidų dydį, vadovavosi CK 6.38 straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu ir automobilio remonto išlaidas apskaičiavo, atsižvelgdamas į ekonomiškiausią, o ne į brangiausią transporto priemonės remonto variantą.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas per įvykį automobiliui padarytą žalą apskaičiavo pagal remonto įmonių sudarytose remonto sąmatose nurodytų automobilio remonto išlaidų vidurkį ir nustatė, kad vidutinės būtinės automobilio remonto išlaidos sudaro 1 336,88 Eur.

Kaip minėta, remiantis Instrukcijos 36 punkte nurodyta licencijuota žalų vertinimo programa sudarytose automobilio remonto sąmatose įtvirtintas automobilio būtinų remonto išlaidų apskaičiavimas atitinka Taisyklių 15 punkto nuostatas dėl būtinų remonto išlaidų atlyginimo bei apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį. Be to, UAB „Delonas“, UAB „Žėrutis“ ir UAB „Autobroliai“ sudarytos automobilio remonto sąmatos yra objektyvus įrodymas, patvirtinantis, kad už vidutinės minėtose remonto sąmatose nurodytas automobilio remonto išlaidas (t. y. už 1 336,88 Eur) automobilis būtų visiškai atkurtas į iki įvykio buvusią padėtį. Todėl, atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, darytina išvada, kad draudiko nustatyta 1 336,88 Eur žala atitinka tikslios žalos nustatymo sąlygas.

Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad draudiko sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal remonto įmonių nustatytų automobilio remonto išlaidų vidurkį atitinka tikslios žalos nustatymo taisyklės, nėra pagrindo pareiškėjos reikalavimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis pripažinti pagrįstu.

Konstatuotų aplinkybių kontekste svarbu ir tai, kad nesivadovavimas nepriklausomo turto vertintojo sudaryta Ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjai pateikęs įrodymus,

patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima atkurti automobilio į iki Įvykio buvusią būklę, neturėtų atlyginti ir pareiškėjos nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas